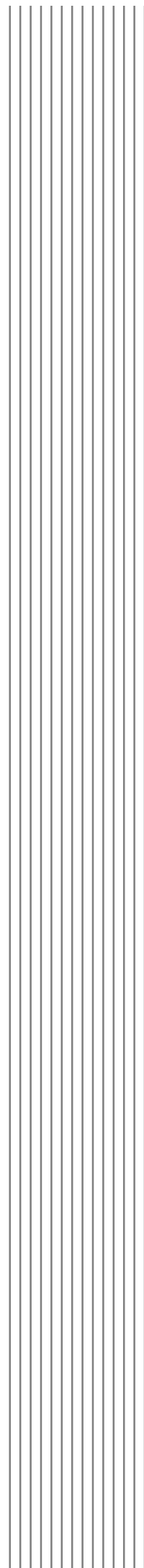

9

Europeiska
revisionsrättens
rapporter

9 Europeiska revisionsrättens rapporter för verksamhetsåret 1995

9.1 Bakgrund

Regeringen aviserade i prop. 1994/95:40 att riksdagen kommer att informeras om hur man från svensk sida agerar med anledning av den europeiska revisionsrättens årsrapporter.

Revisionsrätten, som svarar för den externa revisionen inom EU, avger i november varje år dels en årsrapport i vilken rätten redovisar sina iakttagelser från sin granskning av hur EU-budgeten genomförts, dels en s.k. revisionsförklaring. I den senare lämnas ett utlåtande över om redovisningen är rättvisande och om de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta. Vidare kan rätten närhelst den så önskar avge s.k. särskilda rapporter.

Årsrapporten innehåller iakttagelser rörande finansiell förvaltning inom de olika sektorer som finansierar eller finansieras av EU-budgeten. De presenterade iakttagelserna är inte heltäckande för hela budgeten utan avser resultaten av olika granskningar som genomförts inom respektive sektor. Granskningen utförs såväl hos kommissionen eller annan berörd EU-institution som på plats i medlemsstaterna.

I artikel 206 i Romfördraget anges bl.a. att rådet och parlamentet, vid sidan av kommissionens upprättade räkenskaper, skall granska revisionsrättens årliga rapport och relevanta specialrapporter. Parlamentet skall på rekommendation av rådet besluta om ansvarsfrihet för kommissionen beträffande budgetens genomförande. Rådet kan även välja att beakta revisionsförklaringen i beredning av rekommendationen (fördraget är inte tvingande på denna punkt).

Sakberedningen av årsrapporten, revisionsförklaringen m.fl. rapporter avseende beviljande av ansvarsfrihet sker i rådets budgetkommitté och beslutas slutligen av Ekonomi- och finansministerrådet (Ekofin-rådet). För år 1995 behandlades rekommendationen till parlamentet i Ekofin-rådet den 17 mars 1997. Parlamentet beräknas fatta beslut om ansvarsfrihet under april månad.

Regeringen kommer i föreliggande proposition att för år 1995 redovisa, kortfattat, dels innehållet i rapporteringen, dels hur vi från svensk sida agerat vid behandlingen av revisionsrättens rapport, dels sin bedömning av iakttagelserna som avser Sverige.

9.2 Utgångspunkter för Sveriges agerande

Att gemenskapsmedlen administreras och används korrekt och effektivt är en prioriterad fråga för Sverige i EU-arbetet. Regeringen fäster därför stort avseende vid revisionsrättens iakttagelser. Revisionsrättens årsrapport är av väsentlig betydelse för att bedöma hur EU:s budget och gemenskapens politik genomförts.

Det finns en mängd skäl till att stödja strävandena inom EU för ökad effektivitet, säker medelshantering, stärkt kontroll och revision. Förutom att det för Sverige som stor nettobidragsgivare är angeläget att verka för en så ändamålsenlig och kostnadseffektiv användning av gemenskapens medel som möjligt, är det av avgörande betydelse för den gemensamma politiken att medlen går till avsedda ändamål och inte slösas bort på grund av dålig finansiell kontroll.

Att målen med gemenskapens politik uppfylls på ett effektivt sätt och att kvaliteten i verksamheten säkras utgör ledstjärnan för regeringens strävan mot förbättrad uppföljning och kontroll inom gemenskapen.

9.3 Iakttagelser i rapporterna för 1995 och svenskt agerande i rådet

Revisionsrätten har även för detta år konstaterat ett stort antal exempel på otillfredsställande räkenskapsmässig och finansiell förvaltning, men även förbättringar i förhållande till föregående år redovisas.

9.4 Årsrapporten

I årsrapporten (publicerad i Europeiska gemenskapernas officiella tidning 96/C 340/01) konstaterar rätten att de brister den funnit i sin granskning i flera fall är desamma som noterades i föregående års rapport. Detta gäller t.ex. oklara regler, framförallt på strukturfondsområdet, för vilka kostnadstyper som är bidragsberättigade samt att bidrag betalats ut till ändamål som inte är bidragsberättigade. I rapporten konstateras även i övrigt en rad problem med förvaltningen på strukturfondsområdet. Dessa innefattar till exempel att alltför många geografiska områden är stödberättigade inom strukturfonderna (vilket leder till uppsplittring av stödet) samt underutnyttjande av socialfondsmedel. Vidare saknas tillräckligt klara och mätbara mål för gemenskapens program för fattigdomsbekämpning och social utslagning. På jordbruksområdet konstaterar rätten att kommissionen inte i tillräcklig omfattning försökt återkräva felaktigt utbetalade medel. Vidare noteras att frysningen av jordbruksomräkningskurserna, inom ramen för det agromonetära systemet, har undergrävt principen om gemensamma stödnivåer. Andra iakttagelser rätten gör är förseningar för genomförandet av investeringsprogram och svaga projektanalyser inom den gemensamma fiskeripolitiken. Inom biståndet till Central- och Östeuropa och staterna i f.d. Sovjetunionen finns brister till följd av inadekvat personalförvaltning i kommissionen, bland annat en alltför frekvent användning av konsulter och mellanhänder. Rätten uppmanar härvid kommissionen att definiera och fullt ut utöva sitt ansvar som utanordnare samt att klarlägga externa experters och intern personals olika roller. Vidare konstaterar rätten att det inom gemenskapens samarbete med utvecklingsländer håller på att uppstå en bristande balans mellan mängden och mångfalden av program som kommissionen måste genomföra och dess kapacitet att genomföra dem på ett tillfredsställande sätt.

Samtidigt som dessa anmärkningar görs noterar rätten också en rad förbättringar t.ex. inom jordbruksområdet och i Phare-programmet. Revisionsrätten välkomnar också det arbete som utförs inom ramen för kommissionens s.k. SEM 2000 program (Sound and Efficient Management), som syftar till

att förbättra den finansiella styrningen och kontrollen av gemenskapsmedel, och noterar att flera av de konstaterade bristerna hanteras inom detta program.

Ekonomi- och finansministerrådet beslutade att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet, men tillfogade en rad slutsatser om vilka åtgärder som behöver vidtas.

Revisionsrättens årsrapport utgör ett viktigt underlag i arbetet med kontrollen av gemenskapens verksamhet. Sverige stödjer generellt de iakttagelser rätten gör och ser det som mycket viktigt att de åtgärdas. I arbetet med att ta fram en rekommendation till parlamentet har Sverige vinnlagt sig om att rådet drar operativa slutsatser som ställer krav på berörda parter att vidta åtgärder, detta är särskilt viktigt inom prioriterade områden som strukturfonderna och stödet till de central- och östeuropeiska staterna.

Även om revisionsrätten visat på allvarliga brister inom många områden är de enligt vår uppfattning inte av en sådan art att kommissionen inte borde beviljas ansvarsfrihet. Den rekommendation rådet avgivit till parlamentet avspeglar väl de svenska ståndpunkterna i frågan.

9.5 Revisionsförklaringen

Revisionsrätten har genom revisionsförklaringen avseende budgetåret 1995 (publicerad i Europeiska gemenskapernas officiella tidning 96/C 395/01) erhållit en rimlig säkerhet att EU:s årsredovisning ger en korrekt bild av inkomsterna och utgifterna samt gemenskapens finansiella ställning. Trots detta föreligger det alltför många felaktigheter i de underliggande transaktionerna för utbetalningar för att rätten ska kunna ge en övergripande positiv förklaring om deras laglighet och korrekthet.

Rätten konstaterar i revisionsförklaringen att inga allvarliga problem förelåg avseende egna medel, men att rätten inte med säkerhet kan fastställa att all skattepliktig import har deklarerats. Vidare noterades att det inte förelåg någon signifikant omfattning av felaktigheter för de åtaganden ("commitment appropriations") som gjordes under 1995.

För utbetalningar ("payment appropriations") uppgick dock de väsentliga felaktigheterna (dvs sådana som har mätbar effekt på beloppen för de underliggande transaktionerna) till 5,9% av årets betalningar från EU:s budget, dvs ca 4 miljarder ECU. Rätten fann också att 2,3% av betalningarna var behäftade med någon form av fel, eller att det inte gick att kontrollera om de var rätt eller fel. Det senare på grund av att systemen för att administrera transaktionerna visade sig otillförlitliga eller att informationen som ställts till rättens förfogande inte varit tillräcklig.

Den svenska positionen som förts fram i rådet är att revisionsförklaringen utgör ett värdefullt tillskott som underlag för bedömningen av hur gemenskapsmedlen sköts. Resultatet av 1995 års revisionsförklaring är oroande och visar på att behov av åtgärder föreligger. Om de åtgärder som beslutats inom SEM 2000 genomförs, vilket vi förutsätter, bör andelen felaktiga betalningar minska avsevärt.

bedömer att medelsutnyttjandet från och med år 1997 kommer att ligga i nivå med planerna.

9.6 Rapporter avseende andra EU-institutioner

Revisionsrätten har avgivit rapporter avseende den ekonomiska förvaltningen under budgetåret 1995 vid Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor (Dublinfonden) och vid Europeiskt Centrum för utveckling av yrkesutbildning. Dessa rapporter har behandlats i rådet, som har lämnat rekommendationer till parlamentet att bevilja ansvarsfrihet för styrelserna vid dessa institutioner. Sveriges ställningstaganden överensstämmer med de rådet givit uttryck för i sina slutsatser och rekommendationer.

9.7 Bedömning av iakttagelser rörande Sverige i årsrapporten

Årsrapporten för 1995 avser Sveriges första medlemsår i den europeiska unionen. Sverige omnämns således av naturliga skäl mycket sparsamt i rapporten.

Rätten konstaterar att de anslag som tilldelats Europeiska socialfonden för år 1995 underutnyttjades kraftigt, vilket enligt rätten visar på bristen av överensstämmelse mellan planeringen av programmen och förvaltningskapaciteten, i synnerhet i medlemsstaterna. Under åren 1994-95 uppgick underutnyttjandet jämfört med finansieringsplanerna för de olika målprogrammen till 40% avseende utbetalningarna. Som de mest signifikativa fallen nämns Italien, Sverige och Belgien. Sverige hade bara utnyttjat 45,5% av betalningsbemyndigandena.

När det gäller iakttagelsen om Sveriges medelsutnyttjande förklaras denna av tidskrävande förberedelser. År 1995 fick i Sverige främst ägnas åt utarbetande av förslag till programdokument för strukturfondsmålen och förhandlingar med kommissionen om dessa. Vid sidan av detta påbörjades uppbyggnaden av genomförandeorganisationen. Programdokumenten fastställdes av kommissionen först i slutet av år 1995 och i början av år 1996. Mot denna bakgrund kom verksamheten inom de olika programmen igång först under år 1996. Regeringen